

Горад Казлоў хутэй нагадваў вялікую веску, чым невялікі горад. Брудныя небрукаваныя вуліцы, старыя, пахлєныя часам драўляныя хаты, гусі, што радасна гагаталі пасрод дарогі ў вялікіх лужынах. Толькі цэнтральная вуліца выглядалася сярод гэтай бязвыпазнай шэрасці: досыць добрая брукаванка, драўляны насціл тратуара, прыгожыя, звыгнутымі шыямі ліхтары — усё гэта прыцягвала сюды сотні жыхароў горада на вячэрні праменад. З гарадскіх мураваных будынкаў можна, бадай, назваць Дом гарадской управы, пажарную вежу і гарадскую школу. Вось менавіта ў гэтай школе і вучыўся Міхаська Касцёвіч.

Некалі даўным-даўно (прынамсі, так здавалася Міхасю) сямя Касцёвічаў была вымушана з'ехаць з роднай Беларусі, бо набліжалася да іх мясцін вайна, мясцовае начальства проста пад прымусам выганяла жыхароў з насяджаных мясцін. Нашто гэта трэба было, хлопец не ведаў, але чуў, як старэйшыя казалі:

— Нас выганяюць, а усё тут папаліць, каб немцу не дасталася. А што нам потым рабіць?

Міхаську спачатку дзівілі такія размовы — зразумела, што вайна скончыцца, нашы перамогуць, і цар усім пабудуе па новай хаце. А можна і тут, у Казлове, застацца — чым дрэнна? Але з часам, крыху падрасшы, ён нейкім дзіўным чынам стаў усё часцей успамінаць сваю Баброўню, сяброў, дзіцячыя забавы ў лесе... Ды вайна усё няк не канчалася, і заставалася толькі чакаць, чакаць і чакаць.

Раніца была цудоўнай. Міхась выйшаў на вуліцу і аж прыплюшчыў павекі: усё наваколле плюхалася ў няскерпным сонечным святле, а неба было незвычайнага васільковага колеру, дакладна такога ж, як і Яе вочы. А рэдкія белыя воблачкі нагадвалі Яе кучарашкі. І вось ужо Яе твар нібы, высвечыўшы на небе, прыветліва ўсміхнуўся хлопцу!

— Міхась, хутка снедаць! — голас маці разганяў прыемныя мроі і вярнуў да надзённых клопатаў. А іх было досыць. Па-першае, трэба было нарэшце разабрацца з Пецькам Трыба-

вым. Колькі можна цяпець яго абразліваю мянушку Кавалачак (першы часпа прыездзе на Тамбоўшчыну з Касцёвіча часта смяяліся за яго беларускае вымаўленне і беларускія словы, але ластупова гэта адшло, ды і аўтарытэт хлопца праз некалькі боек узняўся досыць высока). Па-другое, ён цвёрда для сябе вырашыў сёння пацалаваць Таню. Колькі ж можна паводзіць сябе, як дзіця малое.

Бой быў прызначаны на другі школьны перапынак у традыцыйным месцы — прасторным кафельным туалце. Такія сутычкі тут праводзіліся амаль штодзённа і ніколі не з'яўляліся стыхійнымі. Пра іх было вядома амаль усім ужо дні за тры да пачатку. Збіраліся гледачы, утваралі невялікі круг, у цэнтры якога і вясяцятліліся адносіны. Бой цягнуўся да першай крыві, пасля чаго абвясняўся пераможца.

Пецьку Трыбава ведалі ўсе ў школе і нават крыху пабойваліся. Ён быў на галаву вышэйшы за аднакласнікаў, дужы, з прывабнай знешнасцю і да таго ж лепшы вучань у класе. Але яго не любілі за фанабэрыстасць і абразлівыя адносіны да іншых. Міхась значна саступаў фізічна Пятру, і ў некаторых нават узніклі апасенні, ці дастане ён кулаком да Трыбавага носа. Якім жа было здзіўленне і захапленне гледачоў, калі худы і невысокі Міхаська пабіў Пятра. Гнуткі і лоўкі Касцёвіч выкручваўся ад квадратных пецькавых кулакоў, якія прасавалі ваветра над яго галавой. Сам жа Міхаська, не перастаючы, малаціў Трыбава ў живот. А знайшоўшы зручны момант, Міхась подскокваў і макуаўкі біў Пецьку ў яго грэчаскі нос. Пасля другога трапнага ўдару ў Трыбава пайшла кроў. Присутныя расцягнулі сапернікаў. Касцёвіча прысутна абвяснілі пераможцам. Першая справа была зроблена.

Пасля ўрокаў Міхась пабег да рэчкі. Менавіта там ён прызначыў сустрэчу Тацяне. Яна вучылася ў жаночай школе, дзе заканчваліся заняткі прыкладна ў той жа час, што і ў мужчынскай. Таня ўжо чакала.

— Нешта ты не надта і спяшаешся, — няветліва сустрэла яна хлопца і паказала на яго

раздэртую шчаку. — Што, зноў біўся?

— Ды так, глупства. Давай пакупамся, — хуценька змяніў тэму Міхась.

— Ты для гэтага мяне сюды запраціў? — у голасе дзяучыні пачулася крывада.

— Не, — спалохаўшыся, што тая збяжыць дахаты, хлопец хуценька наблізіўся да не і ўзяў за руку. — Я хацеў сказаць, што... ну...

— Ну што? — нецярпліва павяла плячом абранніца. — Зноў буніш нешта? (Яна была на год старэйшая за Міхаса і пры першай жа магчымасці любіла павучаць таго строгім голасам настаўніцы).

І тут Міхась зусім нечакана для сябе пацалаваў Тацяну ў вусны. Ну, можа, не зусім у вусны, бо са страху крыху прамазаву, але тым не менш спроба была. І тут жа увабраў галаву ў плечы, чкаючы рэакцыі ад непрадказальнай дзяучыні. Але тая нават і не здзівілася, а азірнуўшыся хуценька навокал, абхапіла хлопца абедзвюма рукамі за галаву і моцна, ужо па-сапраўднаму, пацалавала...

Потым яны пайшлі купацца. Недалёка быў пляж, на якім ляжалі адпачываючыя. Тут і размясцілася закаханая парачка. Наплаваўшыся, надурнушыся ўволю, яны пайшлі ў кабінкі выкрціць мокрую бялізну. Жаночая і мужчынская кабінкі раздзяляліся драўлянай перагародкай, у якой кімсьці былі прасвідраваны дзіркі. Не вагаючыся, Міхась прыпаў да адной. І тут яго раптам закалаціла, пачалі ляскаць зубы. Там, за перагародкай, стаяла зусім голая Таня. Невядома, ведала яна пра дзірку ці не, але апранацца не спяшалася, старанна выціраючыся рушніком. Тут у кабінку да Міхаса ўвайшоў нейкі сталы дзядзька, і хлопец адскочыў ад дзіркі. Тады мужык даў яму пінка, а сам прыпаў да той жа дзіркі. Міхась з жахам выскачыў з кабінкі, ледзьве паспяваючы нацягнуць трусы...

Зрабіўшы ўрок і павячэраўшы, Міхась хуценька забраўся ў ложак. Падзеі дня зноў праляцелі перад вачамі хлопца, спыніўшыся на адным мілым вобліку з неверагодна васільковымі вачамі і такой прывабнай фігурай.